

ABONAMENTUL

pe un an . 28 Cor.
pe un jum. . 14 „
pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

I. Fr. Herbart*).

De Dr. Onisifor Ghibu.

Lui Herbart, care n'a fost înțeles de contemporanii lui și care a fost combătut cu asprime de contrarii acclora, cari i-au răspândit și făcut cunoscute, după moarte, ideile, nu i-au putut aduce nici cei mai acerbi antagoniști învinuirea că paginile cari cuprind eugetarea lui adâncă, adesea nebulos de adâncă, n'ar fi izvorit din o eugetare filosofică strânsă și încheată. Toate paginile acestui „pedagog între filosofi” și „filosof între pedagogi” sunt scrise cu o impecabilă necesitate logică, chiar și acelea pe cari știința de mai târziu le-a abandonat. Intemeietorul pedagogiei științifice, acela care a pus capăt dibuirilor pe terenul educației așezând ca baze ale acesteia psihologia și etica, a lăsat în toate cărțile pe cari le-a scris pagini, cari nu vor pieri nici odată, oricât de mult ar fi supus fluctuațiilor vremii sistemul său pedagogic.

Este foarte interesant raportul în care așează Herbart pedagogia față de stat. „Mărturisesc — zice el — că nu pot simți nici o bucurie adevărată când văd statele ocupându-se de chestii de educație într-o formă care par'că ar vrea să zică că statele, s'ar fi pricepând la lucrurile acelea pe cari totuși numai talentul, devotamentul, silințele, geniul și virtuozitatea *singuraticilor* e în stare să facă; ceea ce numai singuraticii pot crea prin libera lor mișcare

*) Cu prilejul aniversării de 70 de ani dela moartea lui.

și ceea ce numai ei pot răspândi prin exemplul lor. Datoria guvernelor, după părerea mea, e să înlăture numai piedecile, să netezească cărările, să creeze situații și să dea stimuluri — tot lucruri cari constituiesc destul de mari și de onorabile merite pentru omenime”. *Allgemeine Paedagogik* pg. 14.)

Tendința statului de a se face stăpân pe problemele de educație a poporului, Herbart o desaproabă. „Drumul dela politică la pedagogie, e un drum întors — zice el într'alt loc. — Educația pusă la cale de stat se îndreaptă adesea împotriva statului însuși, câtă vreme educația cea adevărată care nu se interesează de stat și care nu e cătuși de puțin însuflețită de interesele politice ale statului, nu intenționează a crește pe acesta pentru acela, ci vrea numai idei. Prin aceasta el lucrează tocmai în favorul statului întrucât formează uniform diferitele personalități, pentru a le putea pune după aceea în serviciul problemelor statului”. (*Über Erziehung unter öffentlicher Mitwirkung*, pg. 371.)

Ideile aceste se regăsesc aproape cuvânt de cuvânt și în scrierile jurisprudenților vremurilor mai nouă, — o dovadă că Herbart a găsit soluția convenită a chestiunii. Nu numai monopolizarea educației din partea statului o combate Herbart, dar și amestecul lui în chestiunile educației îl respinge, după cum am văzut. Următoarele cuvinte pe cari el le pune în gura reprezentanților statului, vorbesc foarte lămurit: „Voi vreți să ne încredințați nouă cea mai gingașă stofă: sufletul omenesc

spre a-l lucra? Să ni-l încredințați nouă spre a-l trece noi prin încetele trepte pe cari abia le poți distinge și spre a-l duce noi la dezvoltarea aceea care nu e posibilă decât cu ajutorul celei mai gingașe iubiri și al celei mai fine arte? Nouă, cari supunem toate lucrurile singuraticice regulilor generale și cari recunoaștem formelor reglementare o stăpânire absolută? Nouă cari abandonăm o formă cel mult pentru a pune alte în locu-i; nouă cari nu recunoaștem nici o independență decât întregului și cari vedem în fiecare parte numai o expresie a întregului sau un mijloc al întregului? Ah, noi credem că voi aveți o idee mai clară despre o artă și despre îngrijirea artistică a unui lucru! Nu cumva vreți să ne faceți tot pe noi răspunzători și pentru bunul mers al muzicii, al artelor plastice și al poeziei?!” (*Ibidem*, 371.)

Un amestec al stutului în ce privește poezia sau arta ar fi în adevăr nu numai ridicol ci și păgubitor. De ce ar fi justificat amestecul lui tocmai în cea mai grea artă, în aceea despre care de mii de ani s'a zis că e „arta artelor”, în educațiune? Herbart nu poate aproba mai ales măsurile generale pe cari le ia statul, privitor la școală, la planuri de învățământ ș. a. m. d. „Cele mai zadarnice planuri de învățământ — zice el — sunt de sigur acelea cari se fac pentru țări întregi și pentru provincii întregi. Ba chiar ar fi acelea pe cari le compun un colegiu învățătoresc, fără ca susținătorul de școală să fi examinat mai întâi dorințele singuraticilor, părțile bune și părțile rele ale

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Un „Millet” original.

— Schită —

De Victor Eftimiu.

Prietenui meu Adolphe C., astăzi milionar, proprietar de castel în Fontainebleau, împărțea cu noi, mai acum câțiva ani, miseria plictiseală și armeul cartierului latin.

Ca să scăpăm de odaia sărăcăcioasă a hotelului de pe rue Cujas și de întunerecul cafenelei Vachette, ne adăposteam, pe vreme de ploaie, în muzeul Luxemburg, iar când era senin, rătăciam prin grădina uriașă dela spatele muzeului. Eram redincioși statornici ai cartierului. Aveam un nobil dispreț de Parisul modern ce se americaniza în fiecare zi. Și fie din pricina acestui dispreț, fie că ne lipseau cei 15 bani pe cari ți-i cere conductorul omnibusului, nu treceam Seine cu lunile. În cartier vei găsi întotdeauna zece boemi cari nu trec Seine cu lunile. Ei pun mai presus Odéon-ul decât Comedia Franceză, Luxemburgul mai presus decât Luvrul, și în virtutea acestui obicei democratice, Academia Goncourt mai presus de cea franceză, pe Jean Moreas mai presus de Rostand.

Prietenui Adolphe C. era dintre aceștia. Ce era al cartierului, era și al lui. Și ajunsese să socotească al lui și al cartierului tot ce n'avea celebritate întâietății. N'ar fi dat toate „vechiturile” Luvrului pe o pânză de Claude Moriet, iar Venerea de Milo îi părea un moft pe lângă „Cariatida” din sala impresionistilor.

Intr'o zi de primăvară, cum priveam o creangă înflorită, în grădina Luxemburg, Adolphe își lovi fruntea cu mâna.

— Nimic! „Angelus” nu e nimic. Am găsit un original de Millet care face de zece ori mai mult decât „Angelus”... Uimit de revelația prietenului meu, cu care discutasem și catalogasem de nenumărate ori, fiecare pânză, i-am sorbit vorbele cu o nerăbdare crescândă:

— Am găsit, dragul meu, la o „ouvreuse”¹⁾ dela Odéon un tablou Millet: Primăvara. Un măr înflorit cu o creangă lungă, paralelă cu pământul. O față stă rezemată în cot, pe creanga de măr, și se uită în zare, dusă pe gânduri... E o minune „Ouvreuse” asta a fost pe vremuri, model.

A cunoscut marea generație. Are schițe de Puvis, machete de Rodin, croqui-uri de Jean-Paul. O comoară dragul meu...

Femeia asta are comori în casa ei. Iar toate la un loc nu prețuiesc cât „Primăvara” lui Millet. Cât crezi că n'am rugat-o să mi-o dea mie? Ce erezi că nu i-am oferit?... Peste puțință!.. Și pânza asta a ajuns o obsesie, pentru mine. Nu văd, pretutindeni, decât creanga de măr înflorit și fata îngândurată. Trebuie să-l am tabloul ăsta. Ași fi în stare să fac o crimă ca să-l am...

Câteva zile dearindul, prietenul Adolphe nu-mi vorbi decât de „Primăvara” lui Millet. Intr'o zi, o rază genială îi lumină fruntea. Găsisse: după noui rugăminți, bătrâna „Ouvreuse” îi făgădui să-i dea originalul lui Millet ca să-și scoată o copie. Și Adolphe C., îmi împărțăși planul său diabolic:

— Am un prieten, un „rapiu” din Montmartre, care copiază uimitor. Cum voiu avea „Primă-

vara” mă duc la el și-l pun să-mi tragă o copie identică. Dar o copie genială... O copie așa de genială, în cât să nu se deosebească de original. Și am să dau bătrânei copia, — iar eu, eu am să-mi opresc originalul!...

Intr'adevăr după cele zece zile, cu ochii strălucitori de bucurie Adolphe C. mi-aduse „Primăvara” lui Millet:

— În sfârșit!... În sfârșit! spunea el, cu glasul înecat, sărutând și mângâind pânza. Ești a mea!... A mea pentru totdeauna!

— Bătrâna ce-a zis?

— A luat copia, s'a uitat lung la ea, a suris și-a pus-o la loc.

— N'a bănuțit nimic?

— Nimic, dragă!... Prietenul meu din Montmartre e genial!... Și din ziua aceea, „Primăvara” lui Millet, își întindea creanga de măr deasupra patului lui Adolphe C. luminând odaia sărăcăcioasă din rue Cujas, pe care prietenul meu o părăsea din ce în ce mai rar...

*

Câteva luni mai târziu, întâmplarea m'a dus în mijlocul unor pictori tineri din Montmartre. Din vorbă în vorbă ajunseserăm la Millet. Deodată, unul dintrînșii strigă altuia.

— E-he! Dar domnul nu cunoaște pe Millet al tău...

— De unde să-l cunoască? răspunse celalalt cu mândrie.

— Ce Millet? am întrebat.

— Un Millet original, domnule!... D-ta n'ai văzut „Primăvara” lui Millet. Hai cu mine, să ți-o arăt!

Imi bătea inima. Am plecat, în mijlocul en-

fiecăruia aparte și fără ca să fi studiat împrejurările particulare pe baza cărora să fi luat apoi măsurile cuvenite. În adevăr, dela un învățător de școală (școlarh) se cere o mare doză de cunoștință de oameni. El trebuie să îndrume activitatea, fiecăruia în direcția potrivită cu înclinațiile lui (cât de mult se stânjenește cineva și numai prin aceea, că nu-l lași să facă aceea spre ce are el atragere?!) Ce știe despre toate acestea un plan de învățământ pentru țara întreagă? Un astfel de plan, făcut fără considerare la singuraticii cari vor avea să-l execute în diferitele părți ale țării, poate face cel mult atâtă ca să ocolească jignirile adânci la adresa studiilor și a spiritului ce domnește în popor. Bine înțeles că în chipul acesta planurile pentru o țară întreagă nu sunt în stare să facă nici odată ceva de luat în seamă” (*Allgemeine Paedagogik* pg. 140.)

În locul acestor planuri cari se impun „de sus”, Herbart cere ca învățătorul să fie un om luminat, înzestrat cu o temeinică cultură generală și profesională și un om de caracter, căruia să i-se lase deplină libertate în întocmirea planului de învățământ. Astfel de „oameni liberi” vor face totdeauna mai mult decât robii literari, cari sunt vecinic cu frica în sân de groaza inspecției, pentru satisfacerea căreia își desfășură singura muncă în școală. Pedagogia oficială face grave greșeli când crede că regulamentele și planurile de învățământ pot fi în măsura de a înlocui adevărata cultură, bazată pe libertate și pe devotament. Cum să poată eși de sub mâna unor învățători-robi oameni liberi?

Despre un „desrădăcinat” prin cultura nefirească ne povestește Herbart următorul caz foarte elocvent, care e cu atât mai interesant, cu cât el e urmat și de o judecată a lui Herbart asupra lui. „Un interesant fenomen pedagogic mi-a oferit în ultima jumătate de an fiul unui Englez, care trăiește aici în apropiere. Acest băiat

trecut de 12 ani, foarte înalt de statură și, poate și pentru aceasta, cam slab, a fost vr'o patru ani în gazdă la niște preoți germani în care vreme și-a uitat aproape cu totul limba engleză, iar din cea germană și-a însușit numai expresiile cele mai grosolane ale clasei de jos... După ce încetul cu încetul mi-a fost dat să cunosc mai de aproape întreaga grobianitate a acestui băiat, care uneori îmi părea cu totul sălbatic, m'am îngrozit că l'am primit în casa mea. Cea mai mare nefericire a acestui băiat consta în aceea că n'avea de fapt o limbă maternă” (*Herbarts saemtliche Werke*, herausg. v. Kehrbach vol. XIV, pg. 180).

Iată în câteva cuvinte laconice, cea mai strașnică critică a bilingvismului! Din ea au ce învăța cei ce au urechi de auzit și ochi de văzut. Mai cu seamă pedagogia oficială, care pretinde că vorbește în numele pedagogiei științifice, — ea e datoare a ține cont de aceste vederi, cari ce e drept nu sunt „moderne”, în schimb însă sunt rezultate ale cugetării unui pedagog ca Herbart.

In apele trialismului. Azi își iau începutul la Agram serbările naționale ale tuturor slavilor de sud, organizate de liga socoliștilor. Ca întotdeauna așa și de data asta serbările vor avea caracterul manifest al unității culturale slave și ele vor grăbi cu o zi contopirea tuturor societăților culturale dela Sud. Că legăturile culturale între Croați, Sârbi, Dalmatini, Bosnieci și Sloveni însemnează în același timp și o tendință intensă spre unitatea lor politică, azi n'o mai tăgăduiesc nici ei. Conturile trialismului sunt date în mod deslușit în acțiunile lor cu toate ocaziile. Așa și cu ocazia marelui congres de deunăzi dela Triest, congres al tuturor împiegătorilor slavi dela căile ferate sudice, în care s'a hotărât contopirea într'un singur organism a tuturor societăților de această categorie și s'a stabilit ca sediu permanent al societății generale Triestul.

Impotriva obstrucției. Tot mai multe congregații și consilii orașenești se declară împotriva

obstrucției. Ieri s'a ținut ședința consiliului comunal din Oradea-mare. La ordinea zilei au fost cele trei adrese ale consiliului comunal din Vârșeț. Reprezentanții partidelor opoziționiste au făcut obstrucție împotriva primirii celei referitoare la condamnarea obstrucției în Cameră. După o lungă discuție s'a primit totuși și această adresă cu 34 de voturi pro și 18 contra. Au fost mai multe scene violente iar ședința s'a putut încheia numai noaptea târziu.

Orașul liber regese Semniț încă a condamnat obstrucția prin o lungă adresă către Cameră. În schimb la Körmend s'a ținut o adunare populară în care s'a protestat împotriva reformelor militare.

Chestiunea slovacă. Se anunță din Viena, că la Luhatschowitz, a avut loc Miercuri o conferință la care au luat parte mai mulți conducători slovaci în frunte cu dnii Hodza, P. Blaho și Dr. Ivanca. S'au discutat modalitățile unei legături cât mai strânse între Slovaci și Cehi, atât pe teren economic cât și financiar. La conferință a luat parte și d. Alexandru Vaida. Tot atunci a fost convocată și o mare adunare populară, în care d. Dr. Ivanca a talmăcit mulțimei de Cehi adunați suferințele fraților lor Slovaci.

Căderea baronului Schönaich. Din Viena se anunță că schimbările ce se produce în ministerul comun de războiu nu se vor mărgini numai la înlocuirea baronului Schönaich, ci deodată cu baronul Schönaich va fi înlocuit și generalul Conrad, șeful statului major, și colonelul Broseh, aghiotantul moștenitorului de tron și șeful cancelariei lui militare.

În ce privește urmașul baronului Schönaich, nu s'a adus încă hotărâre definitivă. Între numele celor cari pot aspira la acest post sunt citate numele generalului Krobotin și a generalului Weigl.

Hotărârea definitivă se va publica numai după 18 August.

Ședința Camerei. Ca și ieri, ședința a început cu votări nominale cerute de opoziție. Abia către sfârșitul ședinței a îngăduit opoziția lui Förster Aurel, deputat kossuthist, să vorbească contra proiectelor.

Acest deputat kossuthist a făcut declarația că nu votul universal e chestia care trebuie să precepe țara, ci respingerea proiectelor militare.

În ședința de mâine, Sâmbătă, se vor continua votările.

tusiasmului și nu ne-am oprit deci la al șaselea etaj al unei case, în atelierul modest al pictorului pictor.

De acolo, din masardă, se vedea Parisul revărsat în vale.

În depărtare se deslușea turnul Pantheonului, dominând întregul cartier. Fără voia mea, gândul mi-se duse la odaia din rue Cujas unde, fără îndoială, Adolphe C. contempla tabloul scump. Dar toate astea se petrecură într'o clipă. Pictorul se repezi în zid și scoase un tablou. Îl cunoșteam foarte bine: o creangă de măr, paralelă cu pământul și de care se rezema în cot o fată visătoare. M'am făcut că nu știu nimic.

— Admirabilă pânză... admirabilă... Dar e o copie, nu-i așa? Pictorul mă privi de sus.

— Cum? E originală?! Îl mai întrebai, cu glasul jumătate.

— Firește că-i originală, — catadixi el să-mi răspundă.

— M'ar interesa grozav să știu de unde o aveți...

Pictorii se priviră sired. După câteva semne, stăpânul tabloului se hotărî să-mi spună.

— Acum câteva luni a venit la mine un prieten din cartierul latin — numele nu te interesează — cu tabloul ăsta. Mi-a spus să-i fac o co-

pie. „Dar să fie genială” insistă el, fiindcă vreau s'o dau drept original... Am înțeles procedeu. Era cam învechit, dar prinde încă. Și i-am făcut într'adevăr o copie genială. Dar am avut grije să-i mai fac una, tot așa de genială. I-am făcut două copii geniale.

I-le-am dat lui pe amândouă, și mi-am oprit originalul, pe care am onoare să ți-l prezint... Dar rămâne între noi nu-i așa?

*) Serviciul de garderobă și bilete e făcut la teatrele din Paris de către femei, cari se numesc „Ouvreuse”. N. R.

Armânului*).

Jilos ti plângu, soe vrută,
Armânlu-a meu mărâte,
Că tru cărarea ta chirdută,
Furtuna greu ti bate.

Au năpădită pristi tine
Ahâți dușmani arâi!

*) Din „Revista Balcanică” — vezi rubrica „Bibliografie”.

Și făr' di frică și di-arsine
S'fac domni sclavli-a tăi.

Cu crucea di creștin tu mână
Și māvipsillu sbor
Té-arāsiră... cicior s' nu-armână
Și per di soia lor.

Tu patru părți di loc, diparte,
Feciortli-ți cherdu tor
Și xinitia ma-li dispore
Di limbă ș' hoara lor.

Și cheatră — alunică di cheatră
Și-ți cade murlu tot,
Și oaspiți neaclimați la vatră
Dit casa ta ti scot.

Mărilă ș' name caști aliurea,
Ficior di soe amirărească,
Și-ți easte arșine di pădurea
Și sarica-armânească.

Di milă 'n brață voiu s'ți strângu
Și-ți dau dit suflet hrană,
Și-mi curmu lacrima și plângu
Di ani pi moarta-ți bană.

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuințe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Votul universal cum îl plănuiește guvernul.

Budapesta, 10 August.

În ciuda declarațiilor contelui Khuen, că guvernul poate să aștepte și până la 1 Ianuarie 1913 cu terminarea discuției reformelor militare, în sânul partidului guvernamental se observă o nervozitate foarte explicabilă. Fără îndoială, contele Khuen-Héderváry cu anume intenții a prezintat reformele militare acum vara și cu anume intenții a început numai decât discuția lor. Obstrucția e întotdeauna mai înverșunată în lunile dintâi. Lunile de vară, cari de altminteri ar fi fost luni de vacanțe, au fost menite să consume aceste prime energii ale obstrucției.

Tot atât de adevărat este, însă, că și opoziția a găsit răspunsul cel mai potrivit la această combinație a guvernului, reducând toată lupta la obstrucție tehnică. Astfel la toamnă, după trei luni de hărțuiri parlamentare, nu va fi progresat nici un pas.

Este deci firesc dacă zi de zi răsar noi planuri de soluție. Sunt caracteristice sub acest raport declarațiile ce le face un politician guvernamental unui redactor al ziarului „Világ”.

Acest politician (redacția nu-i spune numele) declară că guvernul va încerca să înfrângă obstrucția întinzând rezistența pasivă până în Decembrie, fără să caute să înfrângă prin măsuri violente. Pe la sfârșitul lui Decembrie va prezenta apoi proiectul de lege despre votul universal, declarând că vrea să o aducă în discuție cât mai în grabă, îndată după votarea reformelor militare.

Acest plan de descurcare nu mai e nou și, înainte de toate, cu greu va putea duce la țintă, fiindcă vine prea târziu. Înainte de proclamarea obstrucției, însăși opoziția făcuse propunerea aceasta, dar a fost refuzată din partea guvernului. După o isbândă de 5 luni, cu greu se va mulțumi cu un preț care i se refuzase mai înainte.

Tot ce e nou în declarațiile politicianului guvernamental e ceea ce spune despre principiile pe cari se va întemeia votul universal. Proiectul guvernului se va apropia de cunoscutul proiect al fostului ministru de interne Kristoffy. Votul ar fi universal și egal și nu va fi condiționat de cunoștința generală a scrisului și cetitului. *ci de cunoștința scrisului și cetitului în ungurește!*

Dacă opoziția nu va accepta propozițiile guvernului și va continua obstrucția — spune politicianul ungar — guvernul va dizolva parlamentul și va publica alegeri nouă — iarna.

Atât spune politicianul guvernamental. A face comentarii la aceste declarații este de prisos, mai ales că e mai mult decât probabil că mâne vor fi desmintite.

În orice caz, lămuririle privitoare la

principiile votului universal așa cum îl plănuiește guvernul ne dau o nouă dovadă despre mult lăudata obiectivitate și bunăvoință a guvernului contelui Khuen-Héderváry.

Scrisori din Sibiu.

Sibiul în cursul verii. — Reuniunea meseriașilor și universitatea populară. — Punerea pietrii fundamentale a „Casei naționale din Săliște.” — Maiialul studenților sălișteni. — Șezătorile Bunilor Templieri.

Deodată cu venirea căldurilor arzătoare de vară, orașele rămân pustii, iar locuitorii cu dare de mână caută să-și petreacă timpul verii pe la stațiuni climaterice sau pe la băi. Sibiul, din contra, în timpul verii este mai populat ca în celelalte anotimpuri prin faptul că mulți străini, mai ales din România, își petrec timpul verii aici. Nemijlocita apropiere cu România, instituțiile lui culturale, comunele renumite din jur, cum e Săliștea, Oena-Sibiului ș. a. fac ca Sibiul să fie stațiunea climaterică de predilecție a multor familii românești de peste graniță.

Dacă vre-un englez sau american s'ar abate prin Sibiul și întâmplător, ieșind seara pe promenada Bretter, ar auzi limba românească vorbindu-se din gură'n gură, ar vedea studenți și liceani în caracteristicile lor uniforme cochetând cu blondinele Sibiului și făcând ștregării cu tovarășii lor de excursie, ori uimit de fermecătoarele noastre doine și cântece smulse cu atâta măiestrie din arceșurile discipolilor lui Brașoveanu dela restaurantul Brote; ar ajunge în dilemă englezul nostru, și îndreptându-și ochelarii pe nas, își va căuta mai cu atenție ghidul de călătorie să vadă dacă nu-l va fi mințit harta țării lui Arpad, iar la urmă, în credința de adevăr și mulțumit de cele văzute, va scoate satisfăcut un „all-right” și-și va vedea mai departe de drum.

Mai lunile trecute conducătorii Reuniunii sodalilor români din Sibiul erau preocupați de problema înființării unei universități populare pentru meseriași și muncitorii noștri. Inițiatorul acestei universități dl Victor Tordășianu, președintele Reuniunii anunțase aceasta în mai multe ședințe literare de ale acestei Reuniuni, arătând însemnătatea și foloasele ce le vor aduce această universitate populară meseriașilor și muncitorilor români. Amintise chiar că încă din toamna anului acestuia își va începe cursurile, la cari își vor da concursul mulți dintre intelectualii noștri din Sibiul.

Studiată mai amănunțit chestia aceasta de inițiatorii ei, căutând să o organizeze sistematic și totodată căpătând concursul bărbatilor rutinați în specialitatea lor, fără îndoială că va aduce roada mulțumitoare în sînul clasei noastre de mijloc, care are cunoștință de toate, numai de limba și cultura românească — nu. La cursurile acestei universități, — unde va putea lua parte ori și cine, — se va vorbi despre: arte și meserii, comerț, contabilitate, literatură și știință, religiune, drepturi și în general fiecare vorbitor va trata subiecte din specialitatea sa.

Prin cursurile acestei universități „Reuniunea sodalilor români” va putea să deștepte în inimile multora dorința spre perfecționare și progres, contribuind astfel la consolidarea și întărirea clasei de mijloc.

Duminecă, în 6 August n. s'a săvârșit cu mare pompă, punerea pietrii fundamentale a „Casei naționale” din Săliște. După sf. liturgie d. Dr. I. Lupaș, asistat de preoții comunei: dnii Iacob Steflea, Dr. I. Borcea, I. Popa și însoțiți de membrii și funcționarii „Casei de păstrare”, de corpul învățătoresc, de studenții comunei Săliște,

împreună cu un grup de vre-o 15 universitari și liceani din România, veniți în excursiune și de o mulțime de popor, împreună cu ceilalți intelectuali ai comunei.

Serviciul divin a fost săvârșit de protopopul Dr. I. Lupaș și de cei trei preoți ai comunei. După sfințirea apei d. Dr. Lupaș a ținut o înflăcărată vorbire, electrizând inimile prin farmecul cuvântului său. Soarele dogorea puternic, iar din mijlocul mulțimei evlavioase, cu capetele descoperite, glasul vibrător al acestui „Gură de aur”, — cum îi zic cu smerenie bătrînele satului — vestea poporenilor însemnătatea acestui așezământ. A cetit apoi actul de fondare scris de membrii direcțiunii „Casei de păstrare” — pe secele căreia se ridică acest așezământ, așezându-l apoi cu pietate în temelie localului.

Cu astfel de conducători e și firesc ca o comună să înflorească și să progreseze cum progresează fruntașa comună Săliște.

După punerea pietrii fundamentale lumea a început să se împrăstie. Soarele se scâldea în valuri de foc, iar nădușeala ajunsese de nesuferit. Studenții pregăteau de zor cele trebuincioase pentru maiial, dar niște nouri groși iviți pe orizont le împrăștiase ori ce speranță de petrecere în aer liber. Au decis deci să o facă seara în sala festivă a școlii. Oaspeții, studenți din România, au fost conduși de studenții sălișteni pretutindenea, arătându-li-se tot ce are Săliștea demn de văzut. După ploaie vremea se recorise de-a-binelea. Pe seară studenții, toți, în corpore, au venit cântând până în parcul comunei, lângă pavilionul de joc, unde au mai cântat și alte cântece înălțătoare pline de avânt.

Cu tot caprițul vremii totuși petrecerea a fost reușită din toate punctele de vedere. Sala festivă a școlii era tixită de lume. Mai ales fermecătoarele Săliștence în drăgălașele lor costume au fost admirația tuturor. Printre dansatoare s'au remarcat domnișoarele *Mărioara Comșa* și *Eleonora Banciu* cu minunatele costume din Giurgiu. În tot decursul petrecerii a domnit o animație și o bună dispoziție demnă de o petrecere studențească.

Ultimele șezători ale Bunilor Templieri români din Sibiul, grupați în jurul Logii „Andrei Șaguna” au fost o dovadă vie de necesitatea propagandei antialcoolice la poporul nostru. Pretutindeni poporul arată un viu interes față de acești propagatori ai abstenenței iar conferințele ținute cu aceste ocazii sunt mereu întrerupte de întrebările țaranilor participanți. Credințele că rachiuul nu trebuie să lipsească din casa muncitorului, au început să dispară; deasemenea mulți s'au încredințat că veselie și buna dispoziție provenită din băutura întotdeauna degenerază în certuri și bătăi.

În comuna Gușterița, — pe lângă programul șezătoarei, — harnicul paroh, d. Traian Petrișor a ținut poporenilor o vorbire înduioșătoare până la lacrimi arătând relele provenite pe urma băuturii. Ca mijloace de propagandă la aceste șezători, Bunii Templieri mai întrebunțează foi volante cu învățături scrise anume pentru scopul acesta, apoi broșuri antialcoolice și alte publicații (d. e. broșura „Cum să trăim” de A. Dobrescu din Biblioteca Asociației, fiind o carte de igienă foarte bună pentru popor). Și astfel încetul cu încetul să simte pătruns de adevărurile propovădite în contra beției, și nu va fi departe timpul când săteanul mai bucuros își va ceti liniștit foaia în zile de sărbătoare, sau va ieși, ca ori care om de omenie, afară la aer, sfințind într'adevăr ziua a șaptea, care a lăsat-o Domnul pentru curățenia sufletului, iar nu pentru întinarea lui în noroiul patimilor izvorite din rachiu.

Elin Gruia.

„Asociațiunea industriașilor de mobile” din Brașov

recomandă în atenția on. public, depozitul său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere garcon și saloane la în întreprindere efptuirea aranjamentului complet al locuințelor și bucătăriilor; al edificiilor publice (școli, palate publice) împreună cu tapetăria lor. — — — — —

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloge gratuite!

A „Brassói Butorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkezete”, Strada Vămii nr. 36.

Vlaicu în Blaj.

Primul nostru aviator, d. inginer Aurel Vlaicu a petrecut zilele trecute în Blaj, unde a mers însoțit de d. Octavian Goga. D. Vlaicu are de gând să facă mai multe zboruri în Ardeal. *Primul zbor ar fi să-l facă în Blaj, de pe câmpul Libertății, cu prilejul marilor serbări dela sfârșitul acestei luni.*

Despre această vizită a tinarului nostru aviator, „Unirea” publică la loc de frunte următorul articol:

„Anunțăm cetitorilor noștri o mare bucurie. Vlaicu vestitul aviator român, care și până acum, și-a asigurat un renume statornic, între triumfătorii aviației, ne-a făcut deosebita plăcere de a ne cerceta înainte cu două zile, în tovărășia poetului Goga, împărtășindu-ne, că din prilejul sărbărilor jubilar ale Asociațiunii, are de gând să-și încerce în Blaj noul său aparat monoplan, pe care l'a terminat acum. Credem că știrea aceasta va fi întâmpinată cu aceiași expresie de bucurie cu care am primit-o noi blăjenii.

Serbările culturale ce se vor aranja la noi, vor câștiga îndoit. Alături de triumful și de serbarea jubilară a celei mai înalte instituții culturale a noastre, vine biruitorul văzduhului, cel dintâi aviator român, să planeze în regiuni înalte, încununând cu o coroană de învingere nisuițele noastre culturale.

Am cetit succesele lui Vlaicu, și adevărat am rămas adânc emoționați de nizuințele spre cucerirea văzduhului a acestui fiu al Ardealului. Cunoaștem amănunțit lupta lui până să ajungă a i-se da o atențiune oarecare, — și când am cetit, că s'a ridicat triumfător peste toate greutățile și că jurnalele străine îl pun alături de cei mai mari eroi ai aviației moderne, am înțeles entuziasmul extraordinar al bucureștenilor, ne venea și nouă să rupem cordonul și să ne năpustim asupra eroului, îmbrățișându-l și sărutându-l între lacrimi.

Ci Vlaicu e totuși fiul Ardealului. Sânge din sângele nostru, odraslă din țărâni-me, a ținut, după triumful său din București, să vină cu al doilea monoplan între noi să ne ridice și pe noi în sferele înalte la cari triumful științei a avântat de mult pe alte neamuri mai fericite.

Pe istoricul câmp al Libertății cu prilejul serbărilor jubilar, vom avea fericirea să vedem triumful celei mai desăvârșite invenții românești. Acolo, unde miile de oameni juraseră sub cerul lui Dumnezeu, că nu vor mai răbda jugul sclăviei, Vlaicu se va ridica în slavă, ca un vultur biruitor, ce plutește peste micile mizerii ale vieții de toate zilele. Și strămoșii noștri, cari se odihnesc în cimitierul de lângă Bisericuța vor încerca un fior de emoție, din fundul gropii lor povârnite. E cea mai frumoasă încununare ce ne putem închipui pentru serbările culturale din ajun.

Alături de nizuințele culturale ale unui neam, să planeze și geniul inventator al aceluia, pe care Dumnezeu l'a distins cu pecetea nemuririi.

Sunt foarte rare aceste daruri ale providenței, de aceea și cel din urmă fiu al unui neam simțeste un fior de mândrie, un atom din acel complex al geniului care reprezintă cele mai înalte aspirații ale omenirii.

Fii binevenit în mijlocul nostru, iubitul nostru prietin! Miile de oameni ce vor

urmări zborul îndrăzneț și triumful geniului tău, se vor îndepărta prin sătulețele îndepărtate cu o amintire, ce vor transmite-o ca pe un scump elenodiu generațiilor viitoare.

Și cel din urmă privitor al tău se va simți ridicat cu o palmă dela pământ, spre culmile pe cari numai oamenii de geniu pot să le atingă.

Biruința ta va fi a neamului românesc întreg și în special a ardelenilor, cari avem mândria de a te înșirui între fiii noștri. Zborul tău înalt, va fi un simbol pentru a ne încrede din ce în ce mai mult în vitalitatea neamului nostru și pentru a ne aduna toate puterile, ca să ne ridicăm și noi omenii de rând spre culmile acelea ale idealului, la care Dumnezeu ți-a rânduit să te avâți Tu!”

D-na și d. Z. Bârsan la Dorna.

— Corespondență specială. —

Vestea venirii soților Bârsan la Dorna a stârnit o mare bucurie în inimile românești de aci. Auzisem de ei de mult și apreciam cu toții munca lor culturală, pe care de ani de zile o desfășoară prin centrele românești ale fraților noștri din Ardeal și Bănat. Pe d-na Bârsan avusem distinsa plăcere s'o vedem mai deunăzi la Cernăuți și să admirăm marele d-sale talent în interpretarea celor trei Oane din imposanta trilogie a măestrului Delavrancea. O impresie adâncă a lăsat admirabila artistă în inimile noastre și această impresie a culminat în Anca din Năpasta lui Carageale, o creație viguroasă de o mare putere dramatică.

Pe d. Zaharie Bârsan ca actor nu-l cunoașteam decât din auzite. Il cunoașteam însă ca scriitor, Versurile lui lirice, acele cântece sentimentale curate, acele stihuri parfumate, cari cântă parca dela sine, cine nu le cunoaște? Care suflet tânăr, înamorat, n'a tresărit citindu-le? Dar cine nu cunoaște această figură simpatică din literatura noastră, pe acest suflet de artist neastâmpărat, care acum cântă cântece de dragoste, acum își seamănă melancolia în povestiri înduioștoare, acum glumește și iartă pe toți în frumoasele „impresii de turnouri de prin Ardeal”, acum serie piese de teatru cum e admirabila bucată într'un act „Jurământul” publicată în „Viața românească” din Iași și altele jucate pe scena Teatrului Național din București? Cine nu cunoaște pe acest drumet, pe acest om fără casă, care acum e la București, acum e în Ardeal, acum e în Bucovina? Cine poate să-i conteste meritul că de 6 ani încoace el a ținut vie ideea de teatru românesc în Transilvania și a dus limba românească prin toate colțurile locuite de Români? E o muncă mare aceasta și „Lucafărul” din Sibiu a spus-o foarte adevărat că de numele Bârsan se leagă începutul teatrului românesc la fraților noștri de peste munți.

Îi așteptam să vie Marți seara. Primisem o telegramă din Sângeorgiul românesc că porniseră de acolo spre Dorna. În zadar am așteptat. Trecură de zece, bătu și miezul nopții... se făcuse două, trei... Noi un grup de tineri așteptaram în zadar toată noaptea. Nu veniră nici a doua zi. De abia după ce se înoptase bine sosiră. Obosiți și sănătoși.

Ne povestiră toată mizeria prin care trecuseră.

Pârâți de notarul din Sângeorgiu, Teodor Marțian, feciorul unui țaran de pe Câmpie, luați de jandarmi, duși la primăria din Rodna, închiși, tratați de sus de niște nenorociți de renegați, scoși din închisoare prin intervenirea harnicului avocat Dr. Octavian Utalea, sub pază jandarmărească — le era teamă să nu fugă — au trebuit să aștepte toată ziua, până când se va scula, se va îndura să se scoale din somn solgăbirăul Hodja, un băiat de țaran din Maramureș, un vândut, care terorizează pe românii pacinici de prin părțile acelea. Artiștii trebuiră să aștepte până se va

scula boierul. Și la urmă îi pedepsiră pentru că schimbaseră un punct din program. În loc de comedie recitară poemul Carmen Sacculare, o lucrare care nu-i oprită în Ungaria, care n'are nimic cu Ungaria și care nu vorbește nicăiri de acea țară „fericită”. Dar schimbaseră programul — toată vina ce li-s'a găsit — și pentru asta fuși silii să stea o zi în drum, păziți de jandarmi, pe depsiți cu bani și dați apoi afară din Rodna, noaptea, pe o vreme grozavă de ploaie.

Dar altfel au fost primiți artiștii noștri la Dorna. Au fost îmbrățișați de toată lumea. Lisă făcut o primire entuziastă. S'au ridicat în cinsta lor discursuri pline de dragoste frățească.

Seara la spectacol a fost sala ticsită. Mare suflătoare. Zaharie Bârsan cu doamna a recitat Carmen Sacculare cu o putere cum nu s'a dat să mai auziu vre-odată. Fiecare vers al poemului era un tunet. Și în tunete de aplauze și în urări nesfârșite, la finea spectacolului, un țaran voinic ca un stejar, cu înfățișarea îndrăzneată și inteligentă — primarul din Dorna — ieși din public și făcu un discurs plin de insuflețire în cinstea admirabililor artiști, cari prin ploaie, prin fulgere, prin trăsnete, jigniți de brutalitatea unor nenorociți de români — ferițivă de ei Români! — au venit și la noi să ne ridice sufletele la arta lor sfântă și adevărată și prin arta lor la Dumnezeu!

Minu.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Conferința dlui Iorga despre literatura românească.

Vălenii, 26 Iulie.

II.

Literatura tipică contribuie de asemenea la formarea publicului, căci după cum vedem din scrierile domnești, structura, mentalitatea acestor scrieri e pe înțelesul sfintei scripturi care întruia foarte mult științorii de carte dela noi, unde cetirea se învăța nu pe cărți anumite, ci pe cărți sfinte — psaltirea sau ciaslov — dându-se în aceeași vreme și explicațiile de lipsă asupra sensului cuvintelor. Școala se făcea în tinda bisericii, cu predici și cântări, cari toate contribuie la strecurarea unui anumit spirit creștinesc în sufletul ascultătorilor. De aci apoi modestia domnilor cari câștigând o luptă nu ziceau că ei au bândit ei că așa a fost voia Domnului sau cum spunea Ștefan cel Mare după lupta cu Turcii: „Și întâmplat ce știți, căci așa a fost scris...” De aceste vremi vedem că viața morală a întregii societăți a fost creiată de cărțile sfinte.

Literatura românească și în deosebi traducerile busite din vremea aceasta, cu toate că ne-au rămas în foarte puține exemplare, era foarte răspândită. Cine seria pe atunci, seria cu tendință să e un om învățat și din epoca dela 1650 mi-să păstrat și nouă o carte scrisă de Neagoe ca învătătură pentru fiul său Theodosie. Un capitol din această carte — zămislită încă înainte de 1600 — s'a găsit în traducere românească în Tirol, printre lucrurile rămase după Petru-Vodă-Schiopul. De ar fi însă această carte o manifestare proprie a sufletului lui Neagoe, ar fi foarte prețioasă; dar s'a dovedit că ea e o alcătuire de bucăți religioase, adunate de el din slavonește după cum le-a găsit.

În a doua fază — românească a literaturii, care o putem duce până la apariția bibliei lui Șerban Vodă dela 1688, nu vom găsi nici individualități literare nici opere individuale. În această epocă când se scria o limbă românească așa de frumoasă, când ea e introdusă și în actele publice, ne întrebăm de ce n'am avut și noi poezii noștri? Și cercetând eu dinadinsul, ne vom convinge că această lipsă a individualităților literare se explică prin lipsa de viață economică și socială din această epocă — dar mai ales prin dispariția desăvârșită a elementului orășenesc.

Literatura bisericăască — drept rezultat al influenței lutherane — creștea mereu prin traducerile lui Coresi, care nici el nu era un năzdrăvan, ci om ca toți oamenii, dar apariția atât de deasă a acestor traduceri se datorește și găsirii tiparului — care cade pe vremea lui Radu cel mare — vreme în care Coresi trece în Ardeal ca meșter fără ocupație și cade în mâinile Sașilor cari din

Progra
mă. —
Murnu. F
(ezie) G. M
a. Năurlui
nil de A. Va.
politică: Bulga
si. Primăveara
ica: O propune
rea situației ecor.
spre Macedo-rom.
ey; România în fața
e: Discursul păr. Vasile
național al raselor.
Abonamentul pe an: Pentru Ro
Bulgaria 10 Lei. Pentru Turcia 30 p.
al 30 bani.

La librăria „Tribunei” se află de vân-

Nicolae Mazere profesor în Iași Harta
grafică a Transilvaniei în mărime de
—97 cm. Bucata costă cor. 4, cu su-
cent cor. 6.50.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
Buna” institut tipografic, Nichin și 1918.

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
in
adea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Anastasiu Demian.

Koloman Rolkó.

GRUBER DEZSÓ
magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«
Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și totfelul
de articole.
Prețuri solide!
Serviciu conștiințios!

minuendă pentru repararea
Biserici gr. or. române din *Bonțesti (Boncafalva)* cu terminul pe 2/15 August 1911,
înainte de amiază la 9 ore în școala con-
fesională din loc.

Prețul de esclamare 7076 de coroane și
60 fileri.

Reflectanții au să depună înainte de lici-
tațiune vadiul de 10% din prețul de escla-
mare.

Pentru participare la licitare, reflectanții
nu pot forma nici o pretenziune.

Preliminarul de spese se poate vedea la
oficiul parochial. — Condițiunile se vor pu-
blica înainte de ținerea licitațiunei.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de
a da lucrarea în întreprindere, fără privire
la rezultatul licitației, aceluși reflectant, în care
are garanția materială și morală mai multă.

Din ședința comitetului parochial gr. or
român din Bonțesti (Boncafalva) ținută la
24 Iulie (6 August) 1911.

Cornel Sabău,
prez. com. par.

Virgil Frentz,
notar adhoc.

In conțelegere cu: *Iuliu Bodea*, adm. prot.

garda fu așezată dincolo de Vișan, în vede-
frantuzesti, care în timpul nopții se retrăgea
mai ușoară împușcături. Tarul exprimă avant-
recunoștința sa, făgădui recompense și dete-
și se distribuie soldaților o dublă rațiune de
urile taberilor străluciră în noaptea aceea mai
ea întotdeauna și cântecile soldaților răsunară
onor.

sissoff serbători în noaptea aceea înaintarea sa
de maior și Rostow, care băuse mai mult de-
venea, propuse un toast în sănătatea împă-

beau în sănătatea lui și în onoarea biruinței no-
are asupra Francezilor.

sănătatea lui Alexandru I, hura!

Stra! strigară vocile animate ale ofițerilor.

LXVII.

zi medicul țarului, Valliet, fu de mai multe
at la Maestatea Sa. Numai decât se răspândi
la împăratul era bolnav. Oamenii din jurul său
ca nu mâncase nimic și că petrecuse o noapte
rea.

simțitor al țarului fusese viu impresionat
ereea răniților.

Noemvre, în zori de zi, Savari se infățișă cu
parlamentar, pentru a solicita o audiență la
ul. Dar Alexandru abea adormise și Savari fu
să mai aștepte.

admis în fața împăratului la amiază, și un
târziu el merse în tovărășia prințului Dolgo-
până la avantposturile franceze. Numai decât se
svonul că Savari venise să propună o întreve-
re împăratul Alexandru și Napoleon. Intreve-
ceasta fu refuzată spre cea mai mare bucurie

și satisfacțiune a armatei rusești, și în locul împăratu-
lui, în însărcinat Dolgorukoff, învingătorul dela Vișan
să între în tratative cu Napoleon, dacă, contrar tuturor
prevederilor, acesta ar dori în adevăr să facă pace.

Dolgorukoff se întoarse seara, intră direct la îm-
păratul și rămase multă vreme singur cu el.

În zilele de 18 și 19 Noemvre armata rusească
urmă de a înainta și avant-posturile franceze, se retra-
seră după câteva neînsemnate hărțueli. În ziua de 19
pe la amiază, o activitate înfrigurată stăpâni în înaltele
sfere. După amiază, frigurile aceste se comunicară și
anturajului lui Kutuzow; pe seară, ea se propaga în-
tregei armate, și cei 80.000 de aliați se ridicară, o por-
niră la drum, se desfășurară pe o lungime de nouă
verste, pentru a începe ziua dela Austerlitz.

Prințul Andrei era în ziua aceea de serviciu, și nu-l
părăsi nici o clipă pe comandantul șef. La ceasurile
șase seara Kutuzow intră la împăratul și după ce rămase
acolo cât-va timp, trecu la marele mareșal al Curtii,
contele Tolstoi. Bolkonsky profită de acest moment
de libertate pentru a face o vizită lui Dolgorukoff, că-
rnia dorea să-i ceară vești. Prințul Andrei simțea că
Kutuzow era nemulțămît, și că ceilalți nu erau mai
ouțin nemulțămîți de dânsul.

— Ei bine, scumpul meu, îi zise Dolgorukoff care
își bea ceaiul în tovărășia lui Bilibin, mâne e o zi mare.
Și moșul vostru? mi-se spune că e în toane rele de tot.

— Nu pot spune că e tocmai în toane rele; dar îmi
pare că dorește să fie auzit.

— Dar a fost auzit la consiliul de război, și ar mai
fi auzit încă dacă ar spune lucruri înțelepte, mai ales
când nu ne va mai sfătui să batem apa în piua, mai
ales acum când Bonaparte se teme de o bătălie ca de
dracul.

— Așa e. I-ai văzut pe Bonaparte; ce impresie ți-a
făcut?

— Da l-am văzut și m'am putut convinge că de ce
se teme el mai mult pe lume e o bătălie generală. Dacă
nu s'ar teme, n'ar fi cerut o întrevedere și mai ales
n'ar bate în retragere, ceace e contrar tacticei sale.
Crede-mă, i-s'a apropiat sfârșitul, ascultă-mă pe mine.

— Dar ia spune-mi, ce fel de om este?

— Un om în redingotă cenușie, care ar fi vrut gro-
zav să fie intitulat Majestate, dar pe care spre marele
său necaz nu l-am chemat pe nici un titlu. Asta e tot!
zise Dolgorukoff privind-l pe Bilibin cu un zâmbet.
Cu toată stima ce o am pentru bătrînul Kutuzow, urmă
el, am fi într'adevăr nebuni dacă am șovăi, dând astfel
prilejul lui Bonaparte să ne scape. Credeți-mă, într'un
război, energia celor tineri e un mijloc mai sigur de-
cât toată experiența bătrînilor temporizatori.

— Cari sunt pozițiunile lui Bonaparte? Am fost azi
la avant posturi și mi-e cu neputință să pot determina
unde se află el cu grosul armatei lui, zise prințul An-
drei care ardea de nerăbdare să expună în fața lui
Dolgorukoff planul de atac pe care l combinase.

— Ah! asta e fără importanță, făcu Dolgorukoff;
totul a fost prevăzut.

El se ridică, desfășură o hartă pe masă și expuse
cu vioiciune planul elaborat de generalul austriac
Veyroter.

Prințul Andrei discută acest plan, arătând superio-
ritatea planului său, care n'avea decât defectul de a
nu fi fost sancționat în locul celuilalt.

Prințul Dolgorukoff încetă de a-i mai acorda luare
aminte, și privea distrat, nu pe hartă ci pe chipul priu-
tului Andrei.

(Va urma.)

exievits

aine preoțești

A — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de recvizite și haine preoțești îmbrăcate în vremea slujbei în biserică. Pregătește totfelul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântului lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă

Moară de oțel

pentru întrebuințare în economie și acasă, cină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se vârtă cu mâna, puterea de muncă a unui bărbat de șasă ani, un kilogram pe minut pe lângă garanță și se capătă numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicat în șina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețul să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânței trifoiului și atelier de reparat mașini

Nagyvárad, Villanytelep melk

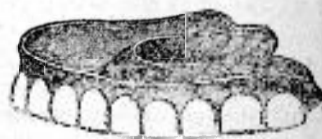

Giobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie. Catalog trimis gratis.

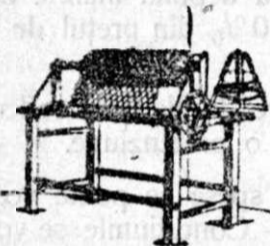
Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ.

fi aplicat a... respective a
in arândă pe vre-o 5—6 ani apotecă
aranjată modern din o comună frunțășă
curat românească din apropierea Aradului.
Dacă respectivul e încă necăsătorit are
șanse de a se și căsători bine. — Cu pro-
specte detaliate servește Iancu Petroviciu
din comuna Sajtény (comitatul Csanád).

Cele mai es-
celente instru-
mente pentru
săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele sale.
PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

Recomandă și mașini pen-
tru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.
PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adevărat ca cel mai sigur remediu fără
nici o injecție, contra pleuragiilor subite
și cronice. O cutie cu instrucția aplicăr
(conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul re-
mediu sigur contra slăbirei și impotenției
funcționale sunt renumitele capsulele în-
tăritoare ale Drului Timkó, sticla costă
10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“

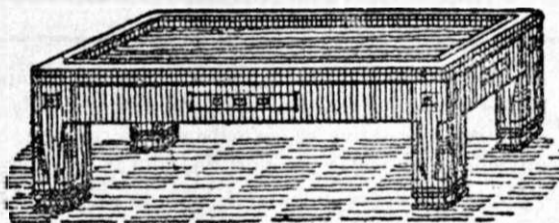
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

**H. PÁLLÁN succesor
Styászni József**

prima fabrică ardeleană de biliarde și timpărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

**Dulapuri de gheață,
vane de scaldat**

provăzute cu cuptor
de încălzit.

Vane de legănat, de șezut și pentru copii pre-
cum și orice articole igienice în execuție solidă
se află în asortiment bogat, pelângă prețuri con-
venabile. Toffelul de lucrări de tinichea pentru
clădiri, apaducte cu gaz aerian, instalații electrice.

H. M. WOLLNER, Budapest V.,
Arany János-utca 22/II. (Colțul Bálvány-u.)

Telefon 36—63. Catalog gratis și franco.

Cură de îngrășat și de sânge!

Cacaua universală

Aszódy

dă rezultat sigur. Pe lângă o folosință
lunară se poate ajunge o îngrășare de
3—4 kgr. Recomandată prin medici.

Cognac-medical

Unt de ceai, brânză de
Liptó și salamă de Brașov

în gros și en detail

singura desfacere, pentru
Oradea-Mare și Biharia:

Nagyvárad, strada Kossuth L.